



חוויה בשולחן שבת

מס' 64

אחת
שאלתי
למרחי נענתי ונהנית

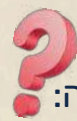
פרשת ויצא

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו **לחוויה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה האבן על פי הבאר



שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:



כתוב בפרשה: "כִּי מִן הַבָּאֵר הָהוּא יִשְׁקוּ הָעֶדְדִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבָּאֵר" (כט, ב) נשאלת השאלה: מדוע האבן היתה מונחת על פי הבאר?

שלב
1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- נשאל את הילדים לחשוב, מדוע מניחים את האבן על פי הבאר?
- נכוון אותם לחשוב מה היתה מערכת היחסים בין הרועים.

שלב
2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:



- רשב"ם:** שלא יפול אדם לבור או שלא ישאבו ממנה בני אדם זרים.
- רד"ק:** באר זו היתה מקור המים היחיד בעיר להשקות את הצאן. אנשי העיר שמו אבן גדולה על פי הבאר **כדי למנוע בזבז מים**, שכן הצאן שותים מהשוקת רק מים "טריים", שנשאבו בסמוך. אילו היתה הבאר פתוחה לכל, וכל אחד היה שואב כאוות נפשו, היה שואב כל רועה רק עבור עדרו והמים הנותרים בשוקת היו נשפכים ומתבזבזים.
- הצאן שהיה מגיע כעבור שעה או שעתיים לא היה שותה ממים אלו שנשאבו כמה שעות קודם. ולכן שמו אבן גדולה, **שיוכלו להרימה רק כל אנשי העיר יחד**.
- אברבנאל:** היה **מחסור במים** ושמו את האבן על פי הבאר, **כדי לחסוך במים**.
- רש"ר הירש:** מטבע הדברים, באר של ציבור אמורה להיות מכוסה בכיסוי קל, לנוחיות הרבים שיוכלו להרימה בקלות. אולם את פי באר זו כסתה אבן גדולה וכבדה, קו אפייני לבני ארם, **שאינם נותנים אמון זה בזה**, ועינו של האחד צרה בשל חברו, שמא חלילה ישאב אחד יותר מרעהו, ועל כן **כיסו אותה בכיסוי כה כבד, שרק במעמד כולם ובכוחותיהם המשותפים יכלו לשאוב מים מהבאר**.

שלב
3

אפשרויות לסיכום והרחבה:



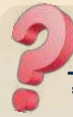
- לשאול את המשתתפים:** מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה.** נמקד את הילדים לחשוב אודות מערכת היחסים ש"בין אדם לחברו", שלומדים כאן, בדגש על האימון ההדדי שיש לרכוש ביחס לזולת.
- לאור ביאורו של רש"ר הירש, נשאל את הילדים, כיצד יכלו הרועים ליצור אמון הדדי ביניהם.

שלב
4



סעודה שניה יציאת יעקב מבאר שבע

שלב
1



שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב בפרשה: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" (כח, י) נשאלת השאלה: **מדוע כתוב שיצא מבאר שבע, והלא התגוררו בחברון?**



ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- אלו אירועים נוספים אירעו בבאר שבע?
- ב. ננסה למצוא הקשר בין השם 'באר שבע' ללשון שבועה.

שלב
2



נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **מדרש רבה (סח, ה):** "ומה תלמוד לומר 'וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע'? אלא אמר: אבא, בשעה שבקש לצאת לחוץ לארץ מהיכן הורשה, לא מבאר שבע? אף אני הריני הולך לבאר שבע, אם נותן לי רשות הרי אני יוצא ואם לאו איני יוצא, לפיכך צריך הכתוב לומר 'וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע'".
- **פסיקתא זוטרתי:** "רבי יודן אומר: **מבארה של שבועה**, אמר: שלא יעמוד עמי אבימלך ויאמר לי: השבעה לי כשם שנשבע לי אביר וזקנך, ונמצאתי משהה בשמחת בני ז' דורות, ורב הונא אמר: **מבארה של שבועה של בכורה**, שלא יעמוד עמי עשו ויאמר: כך היית מרמה אותי, ונוטל את ברכתי, ונמצאתי מאבד אותה שבועה".
- **חזקוני: באר שבע היה מקום מיוחד לשבועה** [אברהם נשבע וכתר ברית על אבימלך בבאר שבע, כפי שכתוב "על כן קרא למקום ההוא בְּאֵר שֶׁבַע כִּי שָׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם" (לעיל כא, לא), וכן יצחק נשבע "וַיִּשְׁבְּעוּ אִישׁ לְאָחִיו וַיִּשְׁלַחֵם יַצְחָק... עַל כֵּן שָׁם הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (לעיל כו, לא-לג)]. **יעקב יצא משם, כדי שלא ישביעו אותו שכביכול הערים על הברכות.**
- **רבינו בחיי:** יצחק התגורר בחברון ושם בירך את יעקב. לאחר שבירך אותו ושילח אותו ללבן, הלך יעקב בדרכו לפדן ארם ועבר את באר שבע, ליטול רשות מהקב"ה לצאת לחרן בשליחות הוריו. **התורה משמיעה שהלך לשם במיוחד.**
- **אברבנאל:** התורה רצתה להשמיע שהנבואה וההבטחה שהבטיח לו הקב"ה היו בבאר שבע, וכן את הקושי שלו לצאת מהארץ הנבחרת ומבית אביו. על כן הלך **יעקב להתפלל שם**, שישמור עליו הקב"ה מפני הסביבה הרעה שבה יהיה. בבאר שבע היה מקום בית אביו, מקום מוכן להשגחה ומשם יצא לחרן ללבן.
- **מהרי"ל דיסקין:** יעקב נטמן בבית מדרשם של שם ועבר, שהיה בבאר שבע, ושם התגורר גם יצחק. רמז לכך ניתן למצוא באותיות המילה '**מְבָאֵר שֶׁבַע**' - **שם, עבר, אב.** שלושתם היו בבאר שבע.

שלב
3



אפשרויות לסיכום והרחבה:

לשאול את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה.** נמקד את הילדים לביאורי רבינו בחיי והאברבנאל, שיעקב עבר את באר שבע כדי לפנות להקב"ה [בתפילה או בנטילת רשות], ומכאן שעלינו לפנות להקב"ה בכל ענין ונושא.

שלב
4



סעודה שלישית בקשת רחל מיעקב



שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב בפרשה: "וַתִּקְנָא רָחֵל בְּאַחֲתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הֲבָה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֶנֶכִּי" (ל, א) נשאלת השאלה: **מדוע פנתה אליו בבקשה שיתן לה בנים, וכי יעקב נותן בנים?**

שלב 1



ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- נשאל את הילדים, למי לא היו ילדים והתפלל, שיוולדו לו ילדים.
- ננסה להשוות, כיצד נהגו אבותינו במצבים דומים בעבר.

שלב 2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:



- מדרש אגדה:** "התפלל לפני המקום עלי, כשם שעשה אברהם לשרה, ויצחק נמי לרבקה, כדכתיב 'וַיַּעֲתֹר יִצְחָק לֵאמֹר לְנִכְחַ אִשְׁתִּי... וַתַּהַר רַבֵּקָה אִשְׁתִּי' (לעיל כה, כא)".
- מדרש שכל טוב:** "אמרה: בקש עלי רחמים שיתנו לי בנים בתפילתך, כדרך שנתנה לאמר בעבור תפילה".
- רמב"ן:** [פירוש שני] לא יתכן לומר שיעקב לא התפלל על אשתו, שכה אהב. אלא התפלל, ומשראתה רחל שהתפילה לא התקבלה, בצר לה פנתה אליו בדרישה שיפציר, כפי שעשה יצחק אביו, שכן סברה שאינו נופל מאביו בדרגתו הרוחנית.
- רבי חיים פלטיאל:** רחל ביקשה מיעקב **לשנות את שמה**, כדי שתוליד, כפי שעשו אברהם ושרה. על כך ענה לה יעקב, ששם יכול להשפיע כשיש בו אות ה', כמו שרה ואברהם, על כך השיבה רחל: 'הִנֵּה אֲמַתִּי בְלָקָה', שיש בשמה פעמיים אות ה', אחד לי ואחד לה, ועל כך אמרה רחל: 'וְאֶבְנָה גַם אֶנֶכִּי מִמֶּנָּה'.
- אלשיך:** משסברה רחל שלא נפקדה בבנים, משום שציערה את יעקב, שמסרה ללאה את הסימנים, ויתכן שמסיבה זו לא ילדה, פנתה אליו ואמרה לו שמפאת הקשר שיש לו לצערה, תולה בו שרק הוא יכול להיות המושיע, כשיתפלל עליה, וכך יראה הקב"ה שהוא לא מקפיד עליה, וכתוצאה מכך ימחל לה הקב"ה ויתן לה בנים.

שלב 3



אפשרויות לסיכום והרחבה:

- לשאול את המשתתפים:** מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה. הזדמנות מצוינת לשוחח עם הילדים אודות חשיבותה ומעלתה של התפילה.** לחזק אותם בנושא תפילה, תוך ציון נקודות ייחודיות - על מה להתפלל, איך מתפללים. ניתן לשלב סיפורים המחזקים את מעלתה של התפילה.
- כמו כן, לאור ביאורו של ר' חיים פלטיאל, ניתן להסביר לילדים את מעלת שינוי השם, כגורם שמסייע במצבים קשים.

שלב 4



לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה' למייל Office@shaalti.co.il או לוואטסאפ 052-9453811

שאלות לשולחן שבת

פרשת ויצא



ניתן למצוא את התשובות בספרי 'תורתך שאלתי'

וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקֵּל לְבָנָה... וַיַּפְצֵל בֵּהֶן פָּצְלוֹת לְבָנוֹת... (ל, לז)
האם אין במעשה של יעקב רמאות?

1

וַיֹּאמֶר לָהֶם הִידְעָתֶם אֶת לָבָן בֶּן נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יִדְעֵנוּ (כט, ה)
מדוע ייחס את לבן לנחור סבו ולא לבתואל אביו?

2

וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבָן הָאֲרָמִי עַל בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בֶרֶךְ הוּא (לא, כ)
מה החידוש בכך, הרי מובן שיעקב לא יגיד ללבן שמתכוון לברוח?

3

וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדךָ שִׁבְעַת שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְטָנָה (כט, יח)
מדוע יעקב הציע לעבוד 'שבע שנים' ולא פחות מכך?

4

מגיע לשולחן שבת ו... אין דבר תורה?
רוצה ללמוד ולדעת
את פרשת השבוע?

עם 'תורתך שאלתי'
אין יותר שאלות



הרב חגי ולוסקי
מציג

פריצת דרך
בלימוד
פרשיות
התורה

הזמינו כעת

והספרים בדרך אליכם

052-9453811



או לחצו כאן

או באתר 'תורתך שאלתי'



עוד סדרה מחכימה מבית:
שאלתי
אחת

הספרים שיעשירו וירוממו את שולחן השבת שלכם

וַיַּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח
מֵאֲבִי הַמָּקוֹם וַיֵּשֶׁם מֵרֶאשִׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב (כח, יא)

שני אנשים התדיינו לפני רבי אייזל חריף. הדין תורה
נמשך ימים רבים ולא התקדם. הם היו עקשנים ואיש
מהם לא הסכים להתפשר לקראת רעהו.

אמר ר' אייזל: כתוב 'ויקח מאבני המקום' ודרשו חז"ל
שהאבנים רבו, כל אחת רצתה שיעקב יניח את ראשו
עליה. מה עשה הקב"ה? חיבר את כולן לאבן אחת.

מדוע נעשה נס? הלא אפשר למצוא פתרון אחר,
כגון, שיעקב יניח את ראשו בתורנות, כל פעם על
אבן אחרת, או שישים אותן זו על גבי זו וישן על
כולן יחד. מדוע היה זקוק לנס, שחיברו הקב"ה?
סיים רבי אייזל, שעם אבנים לא נותרה שום ברירה
אחרת פרט לנס, הן לא מניחות להתפשר ביניהן...

וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר... (ל, כד)

מדוע רק בנימוק לשמו של יוסף נכתבה המילה

'לאמר', שמשמעותה לאמר דבר זה לאחרים?

רחל רצתה לזכות להעמיד את השבט האחרון מי"ב
שבטים שנותר אחרי יוסף, לכן קראה לבנה יוסף,
ולכל מי ששמע את שם הבן, הייתה רחל מבקשת
ממנו (לאמר): נא התפלל עלי שיוסף לי ה' בן אחר.

